

حسین نوروزی (سفره‌دار روضه حضرت اباعبد... (ع) می‌گوید: احتیاجی نیست از خلال این روضه‌های خانگی و مراسم، دنبال معجزه باشیم. همین که این اجازه را به ما می‌دهند نام و یاد اهل بیت را در زندگی و خانه و کاشانه‌مان، جاری و ساری کنیم، بهترین عنایت و بزرگترین برکت در زندگی ماست. حتماً زیاد شنیده‌اید که اهل بیت بدهکار هیچ کسی نمی‌ماند. من هم به شدت به این حقیقت معتقدم و آن را

روضه‌های خانگی برکات زندگی

روایتی از یک روضه خانگی خیلی ساده در محله سعدآباد مشهد

اکرم خانم! مباداروضه‌ات راتعطیل کنی

دکتر زهرا مروت روزنامه‌نگار

روضه‌های خانگی، یک دوره‌می مذهبی ساده مناسک محور نیست، بخشی از سبک زندگی ماست. از همان خردسالی و کودکی که دست در دست مادر به شوق دیدار بچه‌های فامیل و دوستان راهی روضه‌ها می‌شدیم، ذوق نوشیدن چای روضه را داشتیم و چشم انتظار روز آخر بودیم تا کنار باغچه حیاط، دور سفره مخصوص بچه‌ها کنار هم بنشینیم، بشقاب آش و شله‌زرد نزدیک صورت ببریم و تلاش کنیم زودتر از بقیه غذا را ببلعیم و صدای قهقهه‌مان تا چند خانه آن طرف‌تر برود، ناخودآگاه این جلوس‌های دوستانه و خانوادگی بخشی از زندگی فردی و اجتماعی ما شد. گرچه آن روزها، شرکت در این مناسک برای ما شفاف نبود، اما در گذر زمان باعث شد تا این مناسک، مفاهیم دینی را در بستر روابط اجتماعی به بخشی از زندگی ما تبدیل کند. با گذشت چند دهه از اولین روزهای که با مادرم یا به این محافل گذاشتم، هنوز هم روح و جانم زودتر از جسمم راهی محفل حسین می‌شود. به قول مادرم «مجلس امام حسین آدم را گرفتار و بیمار خودش می‌کند». شاید این عاشقانه‌ترین تعبیری است که از روضه سیدالشهدا(ع) شنیده‌ام.

ساعتی برای عاشقی

ساعت از ۵ عصر گذشته؛ هوا این روزها آن قدر گرم است که گاهی فراموش می‌کنم سال‌های قبل هم همین گرما را تحمل کرده‌ایم. نمی‌دانم مقهور تبلیغات رسانه شده‌ام یا تاب و تحمل بدنی من کم شده است. تمام مسیر دفتر تا منزل با گرما کلنجار رفتم و در ذهنم برای گرمای هوا و تنبلی خودم ندم زدم؛ از همان تق‌زدن‌های زنانه بی‌ثمر! اگر کلورخوردو را بر سویی می‌کردم امروز این‌طور با بدن عرق‌کرده و صورت برافروخته مجبور نبودم با زمین و زمان قهر کنم و...

دلم می‌خواست زودتر به خانه برسم، کولر را روشن کنم و از خنکای آن لذت ببرم. به کوچ که رسیدم، اتومبیل را جلوی در خانه پارک کرده و پیاده شدم، اما قبل از آن‌که بخوام کلید بیندازم و در را باز کنم، صدای روضه‌خوانی محزون می‌راز از خیال خنکای محیط خانه به دنیای دیگری برت کرد، دنیای عاشقانه‌های یک روضه خانگی بی‌ریا.

بها نه بهشت

دلم گرفته بود، دنبال بهانه بودم تا روحم از سنگینی بار غم روزگار سبک شود و چه بهایی زیباتر و دل‌انگیزتر از حضور در محفلی که پاداش گریستن بر خون خدا، آرامش خاطر و جلای جان است. چادرم را سر کردم، وسایلی که دستم بود را داخل خودرو رها کردم و مهمان مجلس اباعبد... (ع) شدم.

پس‌ریجه تپل همسایه روی صندلی جلوی در ورودی خانه نشسته بود، درست زیر کاغذی که نوشته بود: «عصرها فرمایید روضه، از ساعت ۵:۳۰ تا اذان مغرب»

آخرش می‌رسد به صحرای کربلا

صدای روضه‌خوان مثل همان دقیقه‌اولی که در گوشم پیچید و مرا به دیار عاشقی کشاند، جذاب بود.

تکرار می‌کنم؛ اهل بیت هیچ کاری را پیش خودشان نگه نمی‌دارند و همیشه عنایات‌شان شامل حال دوستان و عاشقان می‌شود. روضه‌های خانگی فقط مخصوص فاطمیه و محرم و صفر نیست. در کل ایام و ماه‌های سال، سماور روضه رادر خانه‌تان روشن کنید. تقویم را نگاه کنید و برای همراه یک یا چند روز را برای روضه خانگی‌تان مشخص کنید. از اطعام و پذیرایی در این مجالس روضه غافل نشوید

اما آن را ساده برگزار کنید که همه زیبایی این روضه‌ها به سادگی و بی‌ریایی و دوری از زرق و برق‌های آنچنانی است. پذیرایی ساده مانند لقمه‌ای نان و پنیر و سبزی به لطافت و زیبایی این مجالس می‌افزاید چون شانه و شک و شبهه بدخواهان را خنثی می‌کند. همان یک لقمه نان و پنیر گویای این است که همه حاضران و شرکت‌کننده‌ها به عشق مولا می‌ایند.

شد. خانم خوشرویی که خود را ملزم می‌دانست با همه مهمانان خوش‌ویش کند و همان‌طور که سطل آش‌رشته را دست آنها می‌دهد تا دم در بدرقه کند. خانم عباسیان گفت: مهمونا رو بدرقه کنم، میام خدمت شما. تا چای را سر بکشم، خواهر خانم عباسیان به دختر نوجوانی اشاره کرد که چند آکسسوری و جوراب روی پارچه‌ای چیده بود و منتظر بود خانم‌ها از او خرید کنند؛ بالاخره باید یاد بگیره زندگی کنه! لیخندی زد و به دختر سفارش کرد با خانم‌ها حرف بزن، تبلیغ کن!

روضه‌های ماهانه مادرم را ادامه دادیم

انتظارم برای حضور خانم عباسیان کمی طول کشید، خجالت‌زده به من سر می‌زد و اشاره می‌کرد که باید همه را بدرقه کند. بالاخره به دخترش مهدیه سپرد که بقیه امور با تو. کنارم نشست و گفت: من خیلی خوب بلد نیستم حرف بزنم، گفتم؛ من حرف‌های شمارو مکتوب می‌کنم. گوش‌ی را از دستم گرفت و قصه را ه‌اندازی روضه‌اش را روایت کرد: «حدود ۲۰ ساله این روضه رو می‌گیرم. دو سال اول در خانه قبلی و ۱۸ سال هم اینجا. وقتی مادرشورهم از دنیا رفت، همسرم گفت من که نمی‌تونم برای مادرم کاری انجام بدم. روضه‌های ماهانه مادرم رو ادامه بدیم. اون تصمیم بهانه شد تا دهه دوم روضه بگیریم.

ما سرمایه‌ای هم برای روضه نداشتیم. آن روزها همسرم بیک موتوروی بود و الان هم راننده تاکسی اینترنتی است، اما دل به دریا زدیم. من همه سال پس‌انداز می‌کنم تا روضه را بگیرم. حتی زمانی که کرونا آمد و همه می‌ترسیدند، من روضه را ترک نکردم. به‌خاطر حفظ سلامت مردم حیاط را فرش کردم و همین جامثل امروز روضه‌ها را خواندیم.»

اکرم خانم بعد از یک تنفس کوتاه که توسط حاجیه‌خانم و دخترش مهدیه فراخوانده شد دوباره کنارم نشست و ادامه داد: «حاجیه‌خانم خیلی با ما همراه است، منظورم صاحبخانه‌مان است. ما اینجا مستاجریم. خدا را شکر کنار ما هستند و پایه‌ای مادر روضه شرکت می‌کنند. از ماجرای روضه‌های دوره کرونا پرسیدم که چطور شد نترسیدید؟ گفت: «دخترم خوابی دیده بود. باید روضه را می‌گرفتم، هرچند همان ایام دامادم از دنیا رفته بود و دخترم همراه فرزندش به خانه برگشت.

خیلی غصه داشتم اما آنجا فهمیدم هیچ بهانه‌ای برای ترک مجلس امام حسین (ع) نداریم؛ حتی اگر کرونا بیاید، مجلس حسینی، برای ما معجزه است. خانم‌ها سر دیگ نذر می‌کنند، دو‌خواهر به برکت همین روضه بچه‌دار شدند و دختری ازدواج کرد. یادم هست چندسال پیش جلوی ورودی خانه بر اثر نشست، حفره‌ای دهان باز کرده بود. پسر صاحبخانه داخل آن حفره افتاد و بدون کمترین آسیبی نجات پیدا کرد. حاجیه‌خانم گفت: اکرم خانم! این از برکت روضه‌ای است که در خانه ما می‌گیری، مبادا روضه‌ات راتعطیل کنی.

این را من نمی‌گویم چون روضه می‌گیرم. من فقط نوکری آقا را می‌کنم. هرکسی که می‌آید با جان و دل سعی می‌کند در این روضه سهیم شود. یکی نخود آش می‌آورد و یکی میوه و... من در این همراهی‌ها فقط محبت امام حسین (ع) را می‌بینم که در دل مردم خانه کرده. مثل دل من و خانواده‌ام. ۲۰ سال است روضه را با آبرومندی گرفته‌ام و آن‌شاءا... ادامه می‌دهم.»

جای داغ در دمای عصر گرم تابستان آن هم در حیاطی که هیچ وسیله سرمایشی ندارد، وجود دارد؟!

چشمم به میز سماور گوشه حیاط افتاد، دقیقاً کنار پنجره یکسره بزرگی که به زیرزمین خانه منتهی می‌شد. دخترهایی که مسئولیت پذیرایی داشتند، خیلی سریع سینی استکان را به دست دیگری دادند تا به مهمانان برسانند. تا جای آخر روضه برسد، سر صحبت را با خانمی که مثل من لبه باغچه نشسته بود، باز کردم.

.. من خواهر صاحب‌خانه‌ام، آجی دهه دوم را روضه می‌گیره. فامیل و همسایه میان. خدا رو شکر رونق مجلسش خوبه. ببخشید مجلس امام حسینیه...

.. خودشون کجان؟

.. یک دقیقه روی زمین بند نمی‌شه. بنذار صداش کنم.

با دست خواهرش را فراخواند و ماجرای گزارش روضه را گفت.

سلام و احوال‌پرسی گرمی بین من و «اکرم خانم عباسیان» رد و بدل

عشق، حسین است و بس

ورودی مجلس از در بزرگی بود که به حیاط خانه باز می‌شد. دیوارهای حیاط با کتیبه‌هایی مزین به نام شهدای کربلا سیاه‌پوش شده بود. روی زمین قالی‌های رنگارنگ، موکت و روفرشی پهن کردیم. من وقتی رسیدم که آقای روضه‌خوان داشت ذکر مصیبت می‌گفت. چادر زن‌ها روی صورت‌شان بود و صدای ناله و ضجه آنها دلم را ریش‌ریش کرد. چه می‌شود که با گذر قرن‌ها از روز واقعه، آدم‌های بسیاری مثل زنان این جمع بر مصیبت عاشورا چنین اشک می‌ریزند و مانند مادر فرزندمرده ناله سر می‌دهند؟ مثلاً آن پیرزن نحیفی که چند پاره استخوان است و روی پله کنار نرده‌ها نشسته چند روز برای امای گریه کرده؟ چقدر دلش گرفته که در این سن و سال هنوز برای رقیه و علی اصغر از سویدی دل ناله سر می‌دهد؟ دختر نوجوانی که کنار مادرش نشسته چطور از اشک‌ریختن برای روضه حسین زهرالاس! ابایی ندارد؟ غرور نوجوانی و نشاط زندگی او کجاست؟ این سوالات روشنگرمآبانه که گاهی ذهنم را قلقلک می‌دهد یک جواب دارد: «عشق، حسین است و بس...»

عنایت

فراخوان نهمین سوگواره بین‌المللی عبرات

نهمین سوگواره بین‌المللی عبرات با محور دریافت آثار هنری پیرامون حماسه باشکوه اربعین حسینی فراخوان داد. نهمین سوگواره بین‌المللی عبرات با محوریت شعار اربعین ۱۴۰۳ یعنی «کربلا طریق الاقصی» در هفت رشته عکس، شعر، داستان و سفرنامه، تولیدات رادیویی، فیلم کوتاه و مستند، پوستر و خوشنویسی برگزار می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند در محورهای «شعار اربعین سال ۱۴۰۳»، «جلوه‌های شکوه حماسه پیاده روی اربعین»، «شهدای مدافع حرم و محور مقاومت»، «پذیرایی و مهمان‌نوازی عراقی‌ها» و «زیارت اربعین»، آثار هنری خود را از اول تا ۳۰ شهریور ماه به سامانه <https://abarar.alarbaeen.ir> ارسال کنند. یادآوری می‌شود، این سوگواره از سوی کمیته فرهنگی آموزش ستاد اربعین برگزار می‌شود و اولین روز از ماه صفر همزمان با آغاز عملیات اربعین ۱۴۰۳ از پوستر این سوگواره رونمایی شد. در ایام اربعین، تشکل‌ها و موسسات فرهنگی آیینی سعی دارند با برگزاری سوگواره‌های بین‌المللی، رد پای این حرکت عظیم را در بین آثار هنرمندان کشف کنند.

اربعین

چهارپایه خوانی در گذر پیرغلامان آستان حسینی

در ایام اربعین حسینی «گذر پیرغلامان آستان حسینی» در مسیر نجف به کربلا بصورت نمایشگاهی، اقدام به برگزاری چهارپایه خوانی و مراسم روضه در عمود۸۰۹ جاده نجف به کربلا خواهد کرد. پیرغلامان حسینی و ستایشگران اهل بیت علیهم‌السلام در این گذر، به مداحی و روضه‌خوانی اباعبد...الحسین علیه‌السلام در قالب آیین چهارپایه‌خوانی خواهند پرداخت. چهارپایه خوانی هنری اصیل و بی‌ریایی است که سالیان سال است فقط در بازارهای تهران و برخی شهرستان‌ها به چشم می‌خورد و در کنار لوازم عزاداری سنتی نظیر کتل و علامت و کتیبه‌های محشتم در میان ما ایرانیان جایگاه خاصی دارد. عده‌ای معتقدند چهارپایه خوانی مطابق با سبک روضه‌خوانی حضرت زینب(س) (بعد از واقعه عاشورا ست زیرا خطبه حضرت زینب(س) در کوفه و روضه‌خوانی برای امام حسین(ع) دقیقاً به همین سبک و سیاق بود اما جلوتر که بباییم برخی رگ و ریشه و تاریخچه چهارپایه‌خوانی را به دوران آل‌بویه نسبت می‌دهند.

هیأت

HEYAT

دوشنبه ۲۲ مرداد ۱۴۰۳ شماره ۶۸۳۲

ارادت

محسن مرادی | مداح اهل بیت

روضه‌خوانی در روزهای کرونایی

در میان هیاهو و سر و صدا و شلوغی‌های شهر بزرگی مثل تهران وقتی در محله‌های قدیمی و با اصالت منطقه ۱۲ قدم می‌زنی، در روزهای اول ماه قمری می‌بینی بالای سر در بعضی از خانه‌ها پرچم عزای سیدالشهداء نصب شده؛ پرچم‌هایی که به همسایه‌ها، عابران و زمین‌رزمان فخر می‌فروشند و سرافرازانه دوستداران و عزاداران حضرت حسین (ع) را به خانه‌ها دعوت می‌کنند. روزی که به نیت شرکت در یک روضه خانگی به دنبال رد واثری از این پرچم‌های متبرک بودم، وارد میدان قیام شدم و بعد از پل‌ری و بیمارستان بازگاران و رد کردن کوچه پس‌کوچه‌های آن محله، خانه‌ای را یافتیم که صدای روضه‌اش بلند بود و همان مرا به سمت خود کشاند. در باز بود؛ وارد خانه باصفا و بی‌ریای حسین‌آقای نوروزی شدم.

پرچمت را پدرم داد به دستم

محمدحسین نوروزی هستم. پدرم، مرحوم حاج عبدالرسول نوروزی از عاشقان اهل بیت و اهل قرآن و کاسب محله صدرالاشرف سابق و امام موسی صدر فعلی بود. او هر سال دهه دوم محرم به مدت ۱۰ شب مراسم عزاداری برپا می‌کرد. از آنجا من هم کریم عاشق اهل بیت(ع) و مجلس روضه شدم و با تمام وجود دوست داشتم راه پدرم را ادامه بدهم و مشعل و چلچراغ روضه خانگی را در دست بگیرم و ادامه دهم. به قول شاعر: پرچمت را پدرم داد به دستم روزی / خدمت ماندم و آن راه به‌پسر بخشیدم

خانه نقلی دست و پا گیر

وقتی ازدواج کردم، زمان مناسبی برای برپایی روضه بود اما جای مناسبی برای گرفتن روضه نداشتیم، چون خانه‌مان نقلی بود. آرزویم پیدا کردن و خرید خانه‌ای بود که ۲۰ متر پذیرایی برای هیات داشته باشد. مدام به آئمه اطهار توسل کرده و برای خرید خانه‌ای بزرگتر تلاش می‌کردم.

خانه‌ای که هدیه امام‌رضا بود

سرانجام یکبار که به مشهد رفته بودیم، در حرم امام رضا(ع) به ما عنایتی شد؛ آنجا طی جریان خاصی، شخصی آمد و خانه‌ای به ما معرفی کرد که شرایط خوبی داشت و ما از عهده خریدش برمی‌آمدیم. دو طبقه هم داشت؛ بی‌تردید و بی‌وقفه آنجا را خریدیم و یک طبقه را مخصوص هیات گذاشتیم. تصمیم گرفتیم شب‌های اول همراه را روضه بگیریم و این کار را از اواخر سال ۹۷ در خانه‌مان شروع کردیم. در ایام محرم در دهه دوم هم سه شب هیات داریم. هیات ما با زیارت عاشورا یاد‌عای توسل و ادعیه‌های دیگر شروع و با روضه‌خوانی مداحان و ذاکران و پیرغلامان به اتمام می‌رسد. مهمان‌هایمان هم از ۳۰ تا ۵۰ نفر متغیر است.

عزاداران ناخوانده

یکی از عنایاتی که به ما شد و شاید شنیدنش خالی از لطف نباشد این بود؛ در ایام کرونا فرزندانم به سختی مریض شد، ما وارد طبقه پایین خانه که مخصوص هیات بود، قرطیبه نکرديم و تصمیم گرفتیم آن ماه را روضه نگیریم. اطلاع‌رسانی هم کردیم که این ماه روضه نداریم ولی به خواست خداوند، چند نفر از دوستان و عاشقان اهل بیت که از جریان بی‌خبر مانده بودند، به خانه‌مان آمدند و آن شب، روضه برگزار شد. آنجا بود که فهمیدم برگزاری روضه دست‌مان نیست و گرداننده کار، کس دیگری است.

قاب

۳۵ سال مجری دیدار بارهبر

سیداحمد شمس، مداح پیشکسوت قمی در ۷۲ سالگی درگذشت. او ۳۵ سال مجری دیدار مداحان با رهبر انقلاب بود. نهمین سوگواره تشییع و تدفین پیکر ابن پیرغلام دیروز از مسجد نور واقع در میدان بزرگ آستانه به سمت حرم حضرت معصومه(س) برگزار و پیکرش در حرم به خاک سپرده شد. مراسم ختم نیز امشب بعد از نماز عشاء در شبستان امام خمینی(ره) برگزار خواهد شد. مراسم هفتم نیز جمعه ۲۶ مردادماه از ساعت ۱۷ در بلوار غدیر مسجد بزرگ الغدیر برگزار می‌شود. این مداح اهل بیت(ع) شب جمعه در یک هیات عزاداری قم مرثیه‌خوانی کرد و حاضران را به شرکت در راهپیمایی اربعین دعوت کرد.

